

شفافیت پرداختها در ایران، بهره‌گیری از تجارب جهانی

۱ لید مطلب

جلوگیری از پرداخت‌های غیرمتعارف در سازمان‌ها و نهادهای دولتی مشکلی نبوده است که منحصر در کشور ما باشد. مرور تجربیات جهانی در این زمینه حاکی از آن است که بدون شفافیت در روابط مالی راهکارهای تقنینی و نظارتی معطوف به افزایش بهره‌وری و کاهش فساد، کارآمد نیستند و بالعکس در محیط شفاف حتی در صورت وجود بستر مساعد قانونی برای سوء استفاده، احتمال اضافه برداشت از منابع عمومی کاهش پیدا خواهد کرد. در این گزارش می‌کوشیم ضمن بررسی تجربیات جهانی در زمینه شفافیت پرداختها، به بررسی سامانه مشابه در کشورمان بپردازیم.

۲ مقدمه

شفافیت اموال و دارایی‌های همواره به‌عنوان یکی از راهکارهای مبارزه با فساد و رانت‌خواری اموال عمومی در جهان شناخته شده است. بنابر گزارش [بانک جهانی](#)، در سال ۲۰۱۲، ۴۱ و هشت کشور جهان دارای الزامات اعلام عمومی دارایی‌های مسئولین در سطوح مختلف بوده‌اند. این کشورها در حوزه‌ی شفافیت دریافتی‌ها از منابع بخش عمومی سه روش عمده را دنبال می‌کنند:

۱- اطلاعات دریافتی‌ها گزارش می‌شود، این گزارش دهی برای استفاده مراجع نظارتی است اما عموم دسترسی به آنها ندارند.

۲- هرچند اطلاعات دریافتی‌ها برای استفاده مراجع نظارتی گزارش می‌شود، اما عموم نیز طبق رویه‌ها یا قوانین کشوری معطوف به آزادی اطلاعات، حق مطالبه و دسترسی به این اطلاعات را دارند.

۳- اطلاعات اگرچه برای استفاده مراجع نظارتی تهیه می‌شود، اما انتشار عمومی نیز می‌شوند.

در استفاده‌ی از روش‌های مذکور، سامانه‌های بسیاری بر روی فضای مجازی وجود دارند که در ادامه به بررسی آنها خواهیم پرداخت:

۳ تجربیات جهانی

۱-۳. سامانه نور آفتاب در کانادا

در بسیاری از ایالت‌های کانادا، مطابق قانون افشای پرداخت‌های بخش عمومی، دریافتی‌های تمام مدیران یا کارکنان شاغل در بخش عمومی که بالای رقم خاصی دریافت می‌کنند (مثلاً صد هزار دلار در سال یا میانگین ۸۳۰۰ دلار در ماه برای ایالت اونتاریو کانادا یا ۷۵۰۰ دلار برای ایالت بریتیش کلمبیا و ...) به تفکیک بخش و دستگاه با ذکر نام فرد و میزان دریافتی بر روی اینترنت به صورت قابل جستجو و گزارش‌گیری برای عموم منتشر می‌شود. این فهرست، از آن جایی که به مثابه‌ی تاباندن نور شفافیت بر روی پرداختی‌ها در بخش عمومی است، فهرست نور آفتاب نامیده می‌شود.

Q
français
≡ MENU

Public sector salary disclosure 2015: all sectors and seconded employees

Information on all public sector employees who were paid \$100,000 or more in 2015 and are subject to the *Public Sector Salary Disclosure Act*.

• This data is presented in the language in which it was provided.

Search table

Q

Searches include hidden columns

Filter table by Sector

Show/hide columns

Last name	First name	Salary Paid	Employer	Job title
Étongué-Mayer	Raoul	\$161,733.67	Laurentian University of Su...	Full Professor
Émond	André	\$153,948.00	Laurentian University of Su...	Full Professor
Élinor	Délivrance	\$100,335.22	Hôpital Montfort	Infirmière Autorisée
Zywno	Małgorzata	\$201,173.16	Ryerson University	Professor
Zywine	Blake	\$123,288.71	Trillium Health Partners	Nurse Practitioner
Zywine	Christine	\$112,509.54	University Health Network	Nurse Practitioner, Acute
Zyvatkauskas	Sonia	\$109,516.82	City of Toronto	Policy Development Offic
Zytner	Richard	\$164,057.66	University of Guelph	Professor
Zylla	Philip	\$112,839.00	McMaster Divinity College	Academic Dean
Zylberberg	Philip	\$207,080.29	Attorney General	Assistant Crown Attorney

1
2
3
...
Next >
Last >

1 - 20 of 115533 items

Print selection
Download JSON
Download CSV

به‌عنوان مثال، فهرست نور آفتاب ایالت اوتاریو در [آدرس مخصوص این فهرست](#) قابل دسترسی است، همان‌گونه که در تصویر بالا مشاهده می‌کنید، تمامی دریافتی‌های کارکنان بخش عمومی که بالای صد هزار دلار کانادا در سال دریافت می‌کنند با ذکر نام و نام خانوادگی، دستگاه و میزان پرداختی منتشر می‌شود.

۲-۳. شفافیت اموال و دارایی‌ها در فرانسه

TP4.ir @TP4.ir @TP4.ir aparat.TP4.ir

مروری بر تجربیات بین‌المللی انتشار عمومی
فهرست درآمدها و دارایی‌های مسئولین

۱ 1° Les activités professionnelles donnant lieu à rémunération ou gratification exercées à la date de l'élection :

Description de l'activité professionnelle	Rémunération ou gratification perçue
<p>Chargé de mission à la direction générale des Statistiques de la Banque de France jusqu'en juin 2012</p> <p style="text-align: center;">۲</p>	<p>Salaire nets imposables : 65064 sur l'année 2012</p> <p style="text-align: center;">۳</p>

۴ 2° Les activités professionnelles ayant donné lieu à rémunération ou gratification exercées au cours des cinq dernières années :

Description de l'activité professionnelle	Rémunération ou gratification perçue
<p>idem de 2003 à 2012</p> <p style="text-align: center;">۵</p> <p>Exercices d'activités professionnelles depuis juin 2012</p>	<p>Salaire nets imposables :</p> <p>2003 : 73 793 €</p> <p>2004 : 75 144 €</p> <p>2011 : 67 843 €</p> <p>2012 : 65 064 €</p> <p style="text-align: center;">۶</p>

فرانسه

بخش کوچکی از فهرست دارایی‌های مشاور عالی بانک فرانسه، در سال ۲۰۱۴

- 1 عناوین مشاغل در سال انتصاب به سمت فعلی
- 2 مسئولیت عالی در بخش آمار بانک فرانسه تا ژوئن ۲۰۱۲
- 3 خالص دریافتی: ۶۱۰۶۴ یورو در سال ۲۰۱۲
- 4 عناوین مشاغل در ۵ سال منتهی به انتصاب به سمت فعلی
- 5 از ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ در همان شغل
- 6 خالص دریافتی در هر سال

مشاهده‌ی اطلاعات مالی کامل این مسئول، به عنوان نمونه:

yon.ir/1YWX

در این پایگاه اینترنتی اطلاعات تفصیلی پیرامون درآمدها و دارایی‌های مسئولین و خانواده آنها در فرانسه ارائه شده است. از جمله‌ی این اطلاعات می‌توان به مواردی همچون مشاغل و درآمد حاصل از آنها در زمان مسئولیت و پیش از آن، حضور در شرکت‌های خصوصی پیش از مسئولیت، منافع مالی مستقیم در انتخابات و مبلغ آن، مشاغل همسر مسئول در زمان انتخابات و شفافیت تضاد منافع اشاره کرد.

yon.ir/K0Zw

همان‌گونه که در تصویر بالا مشاهده می‌کنید، فهرست اموال و دارایی‌های یک مشاور عالی بانک فرانسه در سال ۲۰۱۴ قابل مشاهده است. اطلاعات کامل مالی این مقام مسئول را می‌توانید از [این نشانی](#) مشاهده کنید.

سامانه اینترنتی [see through NY](#) اطلاعات گسترده و قابل توجهی را از ایالت نیویورک منتشر می‌سازد. در یکی از بخش‌های این سایت می‌توانیم به اطلاعات پرداخت‌های حقوقی مقامات دولتی، اجرایی و قضایی این ایالت دست پیدا کنیم:

FAQ | GET EMAIL ALERTS | CONTACT US | DONATE

EMPIRE CENTER

PAYROLLS PENSIONS CONTRACTS EXPENDITURES BENCHMARKING NYS BUDGET WAIVERS TEACHER PAY

PAYROLLS ?		THIS SEARCH: 291,553 RESULTS TOTAL: \$15,510,567,453		SHARE THESE RESULTS
+	NAME	Employer/Agency	Total Pay ↓↑	Subagency/Type
+	Pasternak, Lewis Reuven	SUNY	\$673,596	Stony Brook Hospital Payroll
+	Zimpher, Nancy L	SUNY	\$654,901	SUNY System Administration
+	Alfonso, Antonio	SUNY	\$633,130	Downstate Medical Center
+	Beckles, Daniel L	SUNY	\$576,125	Downstate Medical Center(Hosp)
+	Salifu, Moro O	SUNY	\$573,435	Downstate Medical Center
+	Kelly, Wm P, III	CUNY	\$556,970	Graduate College
+	Bain-Dowell, Astra	SUNY	\$555,130	Downstate Medical Center
+	Kaloyeros, Alain E	SUNY	\$549,847	SUNY Polytechnic Institute
+	Goldstein, Matthew	CUNY	\$546,394	CUNY Management Lag
+	Abulafia, Ovadia	SUNY	\$544,569	Downstate Medical Center
+	Reede, Deborah	SUNY	\$534,934	Downstate Medical Center

مطابق تصور بالا مشاهده می‌کنید که مجموع دریافتی تمامی مقامات مسئول در این ایالت، با ذکر نام و محل فعالیت در این نشانی آمده است. همچنین در جعبه‌ی کناری سایت امکان جستجوی نام یک مسئول خاص، حوزه‌ی فعالیت مسئولین، پرداختی‌های بخش عمومی در یک سال مشخص و میزان پرداخت‌ها بر حسب یک مبلغ معین فراهم شده است. برای مثال فرض کنید که می‌خواهید تمام پرداخت‌های بیشتر از پانصد هزار دلار در این ایالت را مشاهده کنید، کافی است تا حداقل نشانگر طیف حقوق را بر روی پانصد هزار دلار بیاورید، نتیجه مانند شکل زیر خواهد بود:

SEE
THROUGH
NY

EMPIRE CENTER

PAYROLLS PENSIONS CONTRACTS EXPENDITURES BENCHMARKING NYS BUDGET WAIVERS TEACHER PAY

PAYROLLS ?

THIS SEARCH: 18 RESULTS TOTAL: \$10,035,204 [SHARE THESE RESULTS](#)

+ NAME

+ YEAR
2015 X

+ BRANCH/MAJOR CATEGORY
State - Executive X State - Judicial X
State - Legislative X

+ AGENCY

+ SUBAGENCY/TYPE

+ TITLE

- TOTAL PAY
from: \$500,000 X to: \$1,854,000 X

YTD Pay: \$500,000 - \$1,854,000

+ SORT BY
Total Pay X

Name	Employer/Agency	Total Pay ↓	Subagency/Type
+ Bie, Gary E.	SUNY	\$509,125	Stony Brook Hospital Payroll
+ Lucchesi, Michael P	SUNY	\$511,513	Downstate Medical Center
+ Amodio, John B.	SUNY	\$520,148	Downstate Medical Center
+ Marmur, Jonathan D	SUNY	\$520,530	Downstate Medical Center(Hosp)
+ Herskowitz, Michael	SUNY	\$524,154	Downstate Medical Center
+ Vignesh, Shivakumar	SUNY	\$524,705	Downstate Medical Center
+ Duggan, David B	SUNY	\$526,001	SUNYHealthScienceCtSyracuse
+ Reede, Deborah	SUNY	\$534,934	Downstate Medical Center
+ Abulafia, Ovidia	SUNY	\$544,569	Downstate Medical Center
+ Goldstein, Matthew	CUNY	\$546,394	CUNY Management Lag
+ Kaloyeros, Alain E	SUNY	\$549,847	SUNY Polytechnic Institute
+ Bain-Dowell, Astra	SUNY	\$555,130	Downstate Medical Center
+ Kelly, Wm P, III	CUNY	\$556,970	Graduate College

TP4.ir @TP4_ir @TP4.ir aparat.TP4.ir

مروری بر تجربیات بین‌المللی انتشار عمومی
فهرست درآمدها و دارایی‌های مسئولین

Eil. Nr.	Eil. Nr. skirsnyje	Deklaruotojo (sutuoktinio) vardas ir pavardė	Deklaruotojo (sutuoktinio), įskaitant vaikų, turto vertė litais 2012 m. gruodžio 31 d.			
			privalomas registruoti turas, vertybiniai popieriai, kūriniai, juvelyriniai dirbiniai	piniginės lėšos	paskolų ir nesusigražintų lėšų suma	gautų ir negražintų paskolų suma
502. Europos Parlamento nariai, išrinkti nuo Lietuvos Respublikos			1	2	3	4
1	1	Laima Liucija Andrikienė	452 000	296 180	0	0
2	2	Zigmantas Balčytis	657 383	202 066	0	448 089
3		Severina Balčytenė	407 578	32 653	0	90 000
4	3	Vilija Blinkevičiūtė	850 015	541 580	0	0
5	4	Leonidas Donskis	347 500	141 248	0	6 168
6		Jolanta Donskienė	407 053	19 751	0	0
7	5	Juozas Imbrasas	99 880	670 554	0	0
8		Birutė Imbrasienė	97 500	310 520	0	0
9	6	Vytautas Landsbergis	229 223	360 788	0	0
10		Gražina Landsbergienė	746 636	290 557	0	0
11	7	Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė	363 167	10 608	0	0
12		Mindaugas Mikulėnas	0	3 622	0	0
13	8	Rolandas Paksas	615 235	386 341	0	10 585
14		Laima Pakšienė	357 000	20 839	0	0
15	9	Justas Vincas Paleckis	187 800	573 231	0	0
16		Laimutė Paleckienė	203 800	0	0	0
17	10	Algirdas Saudargas	266 273	67 773	0	0
18		Laima Saudargienė	266 273	67 773	0	0
19	11	Valdemar Tomaševski	297 400	588 175	0	0
20		Violeta Tomaševska	996	239 956	0	0

۳ لیتوانی

بخش کوچکی از فهرست دارایی‌های مسئولین لیتوانی در سال ۲۰۱۳

- ۱ نمایندگان کشور لیتوانی در پارلمان اروپا
- ۲ نام مسئول و همسرش
- ۳ ارزش اوراق بهادار، طلا، جواهرات و آثار هنری
- ۴ نقدینگی
- ۵ وام
- ۶ بازپرداخت وام

مشاهده‌ی اطلاعات مالی کامل
این مسئول، به عنوان نمونه:
yon.ir/Klj0

در این پایگاه اینترنتی اطلاعات تفصیلی پیرامون دارایی‌های مسئولین و خانواده‌های آنها در لیتوانی ارائه شده است. از جمله‌ی این اطلاعات می‌توان به مواردی همچون ارزش اوراق بهادار، طلا و جواهرات و آثار هنری، دارایی‌های مالی و نقدی، وام‌های دریافت شده و وام‌های بازپرداخت شده اشاره کرد.
yon.ir/CFN

۴ سامانه نور آفتاب در ایران

به‌دنبال ناکارآمدی و عدم دستیابی نهادهای نظارتی ایران به اهداف مطلوب خود و همچنین افشای پرداخت‌های غیرمتعارف از بخش عمومی، محققان مرکز پژوهش‌های مجلس درصدد این برآمدند تا با بهره‌گیری از تجربیات جهانی، سامانه‌ی مشابهی را در کشور طراحی کنند. در گزارش شفافیت پرداخت‌ها در بخش عمومی از مرکز پژوهش‌ها، ضمن اشاره به تجربیات جهانی در این حوزه، از سامانه نور آفتاب رونمایی کرده‌اند.

جهت نمایش و یا عدم نمایش بخش جستجو بر روی آیکن + / - کلیک کنید

کلید واژه، سمت: ،

بخش، دستگاه: ،

حقوق: تا

اضافه کار: تا

مجموع سایر دریافتی ها: تا

کل دریافتی ها: تا

جستجو

تعداد رکورد ها : ۱۶۶۱ « قبلی ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ بندی »

نام خانوادگی، نام	سمت	بخش	دستگاه	حقوق	اضافه کار	مجموع سایر دریافتی ها	کل دریافتی ها (ریال)
محمدی، رضا	رییس قوه (رییس جمهور)	مجریه	نهاد ریاست جمهوری	۴۱,۰۳۷,۵۵۷	۱۷,۱۱۰,۳۵۴	۸,۰۴۳,۶۳۱	۶۶,۱۹۱,۵۴۲
احمدی، علی اصغر	سرپرست	مجریه	نهاد ریاست جمهوری	۴۵,۷۷۷,۷۷۴	۲۲,۲۷۱,۹۰۸	۱۴,۱۹۴,۰۳۸	۸۲,۲۴۳,۷۲۰
غفاری، امیرمهدی	معاون	مجریه	نهاد ریاست جمهوری	۴۶,۴۳۵,۵۰۷	۲۲,۷۳۳,۷۶۴	۹,۲۲۴,۴۱۴	۷۸,۳۹۳,۶۸۵
کامکار، امیرعباس	معاون	مجریه	نهاد ریاست جمهوری	۴۷,۹۳۷,۳۵۲	۱۷,۹۷۸,۷۱۷	۱۶,۹۶۳,۳۱۲	۸۲,۸۶۹,۳۸۱
بزرگی، امیرمحمد	مدیرکل	مجریه	نهاد ریاست جمهوری	۵۰,۲۳۴,۱۱۹	۲۱,۰۰۲,۷۴۰	۱۹,۱۹۸,۴۸۵	۹۰,۴۳۵,۳۴۴
بزرگی، علی اصغر	مدیرکل	مجریه	نهاد ریاست جمهوری	۴۵,۴۷۷,۸۹۱	۱۸,۰۲۹,۵۷۱	۱۸,۳۵۰,۵۵۴	۸۱,۸۵۸,۰۱۶

گرچه تمامی اسامی و ارقام موجود در این سامانه کاملاً فرضی و برای تقریب به ذهن می‌باشند اما در طراحی آن کاملاً به اصول علمی و نیاز بومی کشور توجه شده است. گستره‌ی بخش عمومی در این سامانه تنها به دولت محدود نشده است و قوه‌ی مقننه، قوه‌ی قضائیه، شرکت‌های دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی و سایر نهادهای وابسته به بخش عمومی را نیز در برمی‌گیرد.

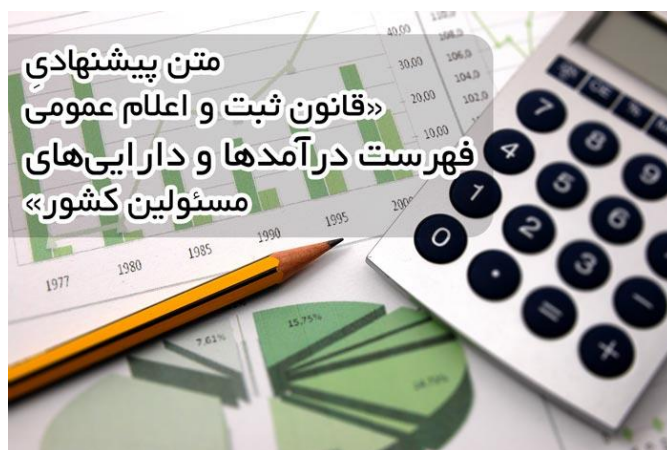
در این سامانه امکان مرور و جستجو بر اساس قوه‌های مجریه، مقننه و قضائیه و بر اساس بخش اعم از دولتی یا غیردولتی وابسته به بخش عمومی فراهم شده است. همچنین می‌توان بر اساس اسم دستگاه یا مؤسسه یا نهاد و یا شرکتی خاص به میزان دریافتی‌ها دسترسی داشت.

۴-۱. تصویب قانون لازمه تابش نور آفتاب

مرور تجربیات جهانی در زمینه شفافیت اموال و دارایی‌ها پیش از هر دلیل دیگری، کارآمدی و اثربخشی این قبیل سامانه‌ها را برای مردم و دستگاه‌های نظارتی روشن کرده است. هم‌اکنون که تحقیقات متخصصان امر در کشور ما استفاده‌ی از این تجربه‌ی ذی‌قیمت جهانی را راهکاری مؤثر قلمداد کرده است، شکی نیست که باید در اولین فرصت و با همکاری تمام متصدیان کشوری، موانع تحقق آن با هوشمندی و دقت از سر راه برداشته شوند.

سامانه‌ی نور آفتاب زمانی می‌تواند در کنار سامانه‌های مشابه خود بدرخشد که مجلس شورای اسلامی قانون انتشار فهرست اموال و دارایی‌های مسئولین را به تصویب برساند. قانونی که با تصویب آن بار سنگینی از دوش نهادهای نظارتی برداشته شده و اعتماد مردم به نظام و پاک‌دستی مسئولین را به همراه می‌آورد. بدون شک آماده‌سازی و تصویب این قانون نیازمند دقت و ظرافت‌های حقوقی می‌باشد تا به بهترین شکل جامه‌ی عمل به خود بی‌پوشد. مجموعه‌ی شفافیت برای ایران کوشیده است تا با بررسی تجارب بین‌المللی، متن پیشنهادی اولیه‌ی را در این حوزه تدارک ببیند.

مطالعه‌ی متن پیشنهادی قانون ثبت و اعلام عمومی فهرست درآمدها و دارایی‌ها

در گزارش مرکز پژوهش‌ها به نکته‌ای اشاره شده است که توجه به آن تکمیل‌کننده‌ی این مطلب است :

به‌منظور نیل به شفافیت مالی، استانداردها یا رویه‌های متعددی در حوزه‌های مختلف معطوف به شفافیت شامل شیوه‌حسابداری، شیوه‌ی نظارت، شیوه‌ی افشا و شیوه‌ی سنجش تدوین شده یا اعمال می‌شود. این استانداردها یا رویه‌ها تلاش می‌کنند ضمن یکدست و سیستمی کردن شفافیت در مدیریت بخش عمومی، از بروز مواد فسادزا نیز پیشگیری کنند. از همین رو تلاش می‌شود فرآیندهایی مانند « جریان دریافتی‌ها اعم از حقوق و دستمزد و ... »، « جریان ایجاد اموال و دارایی متصدیان »، « شیوه‌ی جابه‌جایی افراد از بیرون بخش عمومی به داخل آن و بالعکس »، « نحوه توزیع اطلاعات منفعت‌رسان »، « نحوه تصمیم‌سازی افراد ذینفع »، « نحوه لابی‌گری برای تصویب قوانین » و ... در بخش عمومی نظام‌مند شده و شفاف شود. ایجاد شفافیت در یک بخش، مثلاً دریافتی‌ها و مسکوت ماندن در سایر حوزه‌ها مثلاً دارایی‌ها، ممکن است به انتقال زمین‌های فساد منجر شود.

پرواضح است که شفافیت مالی دولت و سایر دستگاه‌ها و نهادهای وابسته به بخش عمومی یک سیستم یکپارچه و به‌هم‌پیوسته است که مانند هر سیستم دیگری برای کارآمد بودن و دادن بهترین بازده نیازمند وجود تک‌تک قسمت‌های خود می‌باشد. لذا شفافیت در پرداخت‌ها بدون شفافیت در موارد مذکور نمی‌تواند به‌تنهایی اثر مطلوب خود را که همان جلوگیری از سوءاستفاده از منابع بخش عمومی است محقق سازد. بدون شک عدم توجه‌ی به این نکته در مرحله تصویب قانون و اجرای شفافیت در پرداخت‌ها ما را از رسیدن به هدفمان باز می‌دارد.

۵ مطالعه‌ی بیشتر

برای مطالعه و تحقیق بیشتر در زمینه‌ی شفافیت درآمدها و دارایی‌ها بر روی عکس زیر کلیک کنید تا مطالب موجود در این پرونده را مشاهده فرمایید.

شفافیت برای ایران